

[Holger Andersen.]

Medlem Hr. Schmidts Side hilser jeg for mit Vedkommende i flere Henseender med Tilfredshed. I Stedet for teoretiske Taler og Drøftelser ved Finanslovbehandlingen, navnlig i de første Aar efter Genforeningen, foreligger der nu et virkelig konkret Forslag i Lovforslags Form, et Lovforslag, som i alle Tilfælde har den Fordel, at det skaber Mulighed for en indgaaende praktisk Forhandling om hele dette for de sønderjydske Landsdeles Befolkning saa overmaade vigtige Spørgsmaal. Ærede Medlemmer, der har haft Sæde i dette høje Ting siden Genforeningen, vil sikkert mindes adskillige af de Finanslovbehandlinger, vi har haft, hvor det ærede Medlem Hr. Schmidt stod op og i en meget teoretisk akademisk Form fremsatte sine Ønsker og formulerede sine Krav, saaledes at den daværende Undervisningsminister Hr. Appel maatte anmode det ærede Medlem om at paapege konkrete Forhold, fremkomme med positive Klagemaal paa de Punkter, hvor det ærede Medlem kunde ønske Ændringer indført.

Nu foreligger der et saadant Lovforslag, og det er da ganske nærliggende at spørge, hvorfor det ærede Medlem Hr. Schmidt ikke allerede tidligere her i Salen har fremsat et saadant Lovforslag eller et lignende, da han jo som Medlem af Tinget Aar igennem har haft Lejlighed til at gøre dette. Grunden til, at Lovforslaget fremkommer nu, maa formentlig være den, at det ærede Medlem selv er kommet til den Anskuelse, at der nu foreligger et psykologisk Øjeblik, et Øjeblik, hvor han mener, der er Udsigt til med virkelig praktisk Resultat at faa optaget en Drøftelse af de Spørgsmaal, der ligger ham saa stærkt paa Sinde, og naar man hørte den Tale, det ærede Medlem holdt forleden, da første Behandling af Lovforslaget blev paabegyndt, kan man ikke være i Tvivl om, at denne min Opfattelse holder Stik. Det ærede Medlem var selv gentagne Gange inde paa, at i de første Aar efter Genforeningen havde han mødt den Indvending: Hvorledes er Forholdene Syd for Grænsen, hvorledes er de Vilkaar, man dér byder en Befolkning af dansk Nationalitet og dansk Sindelag? Det er Vilkaar, der ikke paa nogen Maade tør sammenlignes med den frisindede Ordning, som vi fra alle Sider var enige om at gennemføre her ved de sønderjydske Landsdeles Genforening med Danmark, og saa længe Forholdene Syd for Grænsen er saaledes, vil vi ikke kunne strække os videre end til

den Ordning, der blev gennemført for snart 9 Aar siden.

Denne Stemning gik ogsaa paa visse Punkter gennem det ærede Medlem Hr. Schmidts Tale her forleden. Det vil jo ikke kunne nægtes, at saa længe Forholdene Syd for Grænsen i Virkeligheden var af en saadan Beskaffenhed, at man paa meget vigtige, ja, paa afgørende Punkter nægtede de danske Sydslesvigere Rettigheder, der heroppe betragtedes som selvfølgelige og i Kraft af denne Opfattelse af deres Selvfølgelighed var givet den tysk-sindede slesvigske Befolkning straks ved Genforeningen i 1920, saa længe stod det ærede Medlem relativt svagt med de Krav, han fremførte med Hensyn til Ændringer i den bestaaende Ordning her.

Det var ikke alene her, at det ærede Medlem stod svagt med sine Krav, men ogsaa ude i Verden stillede man sig saare skeptisk — for at bruge et mildt Udtryk — overfor de Anker og Besværgelser, der blev fremført fra tysk Side med Hensyn til det danske Mindretalsstyre i Nordslesvig. Det er vel i saa Henseende tilstrækkeligt at minde om hele den Aktion, der i sin Tid udfoldedes fra tysk Side gennem Folkeforbundsunionens Forhandlinger i dennes Mindretalskommission paa Møder i Lyon, i Haag og i Warszawa, i hvilke fra dansk Side bl. a. Skolekonsulenten i Tønder Amt, Nicolai Svendsen, og Professor Aage Friis deltog. Den Kritik, der fra tysk Side rejstes mod Forholdene i Nordslesvig, førte ikke til noget som helst Resultat, og man kan ganske rolig betegne denne Aktion som mislykket.

Da Grev Moltke blev Udenrigsminister, tog han Initiativet til en Drøftelse af Skoleforholdene i Grænseegnene mellem danske og tyske delegerede, en Drøftelse, der fandt Sted her i København, og som utvivlsomt var en saare betimelig Handling. Ikke lang Tid derefter — det var jo i Februar 1926 — fik vi den første preussiske Mindretalsforordning Syd for Grænsen, og den betød utvivlsomt en afgjort Ændring af hele dette Forhold. Selv om den ikke kunde siges fuldt ud at svare til den frisindede Ordning, der var skabt i Nordslesvig, betød den dog paa afgørende Punkter meget betydelige Fremskridt og maa vel i det store og hele siges nærmest at svare til den Ord-

Rettelse.